

Псэуальэхэм яшын нахь псынкIэу аухынэу Адыгейим и Лышъхъэ афигъэпытагъ

Къэралыгъо программэу «Къуаджэхэм хэхъоныгъэ ягъэшыгъэнэй» зыфиорэм къыдыхэллытэгъэ псэуальэхэу мыгъэ ашынэу, агъэцэкIэжынэу, агъэкIэжынэу рахъухъагъэхэр ухыгъэнхэ зэрэфаам фэгъэхыгъэ зэхэсигъор Адыгейим и Лышъхъэ Къумпыл Мурат зэрищагъ.

ЗэлукIэгум хэлэжьагъэх Адыгэ Республикаем и Премьер-министэрэу Геннаид Митрофановыр, вице-премьерхэр, Адыгейим иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, АР-м икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Стройзаказчиким», Красногвардейскэ, Мыецъопэ, Шэуджэн районхэм япащэхэр, псэольэш organizationexem ялтыклохэр.

Адыгэ Республикаем мэкъу-мэшымкэ иминистрэу Къуанэ Анзаур зэхэсигъом къызэрэшигуягъэмкэ, мыгъэ Адыгейир къэралыгъо программэу «Къуаджэхэм

хэхъоныгъэ ягъэшыгъэнэй» зыфиорэм къыдыхэллытэгъэ юфтихъэбзи 6-мэ яхьырышын хэлажъэ.

Мыецъопэ районымкэ поселкэу Табачнэм сомэ миллион 64,5-рэ зыпэуухъэгъэ псэольэшын ювшэнхэр щырагъэ-клохых. Аш япроцент 85-р агъэцэкIэгъах. Поселкэу Тульскэм иурамхэм ашынгорэм игъэкIэжын ильэсир имыкызэ аухынэу рахъухъэ. Ювшэнхэр процент 80-у агъэцэкIагъэх, ахэм сомэ миллион 42,7-рэ апэуухъагъ. Джаш фэдэу тигъэтзэм и 25-м нэс поселкэу Тульскэм

ипсырыкIуапIэу сомэ миллион 27,2-рэ зыпэуухъагъэм игъэкIэжын аухын фае. Поселкэу Каменномостскэмрэ къутырэу Северо-Восточные Сады зыфиорэмрэ культурэм и Унэу адэтхэм ягъэцэкIэжын ыкIэм фэкю.

Къэралыгъо программэу «Къуаджэхэм хэхъоныгъэ ягъэшыгъэнэй» зыфиорэм диштэу Красногвардейскэ районымкэ къуаджэу Улапэрэ селоу Белэмрэ культурэм иучреждениеу ашагъэпсихэрэм яшын ыкIэм фэкю. Джэджэ районымкэ къутырэу Днепровскэм сомэ миллионы

4,1-рэ зытефэрэ фельдшер-мамыку йэзапIэм ишын щылъагъэкIуатэ.

Программэм къыдыхэллытэгъэ юфтихъабзэхэмкэ муниципальнэ образованиехэм япащэхэмрэ псэольэш организациихэм ялтыклохэмрэ отчетхэр къашыгъэх.

Мы ильесым атынэу щыт псэуальэхэр аухынхэм мэхъанэшхо зэриэр республикэм и Лышъхъэ къыхигъэшыгъ.

«Къэралыгъо программэм къыдыхэллытэгъэ юфтихъабзэхэмкэ пIальэхэр аукъюхэ хъущтэп. Подрядчикхэм нахь загъэпсийнкэн фае, юфшэнхэм къакырагъэчы хъущтэп. Улъэкунхэр зэхэзышшэрэ гъэорышлапIэм юфхэм язытет ренэу гъунэ лъифын фае. КъэкIорэгъым аухынэу щыт псэуальэхэмкэ графиким ыпэ итхэу юф ашэнным, ахэр энергосетьхэм апашэнным мэхъанэшхо я!», — хигъэунэфыкыгъ Къумпыл Мурат.

АР-м и Лышъхъэ ипресс-къуулыкъу

«Урысъем и IЭШIугъакIэхэр»

Урысъем мэкъу-мэшымкэ и Министерствэ апэрэ лъэпкь зэнэкьюкоу «Урысъем и IЭШIугъакIэхэр» зыфиорэр зэхищагъ. Аш адыгэ къуаер хэлажъэ, непэ къыщыублагъэу шумакъэ фэшьутын шуульэкIыщт.

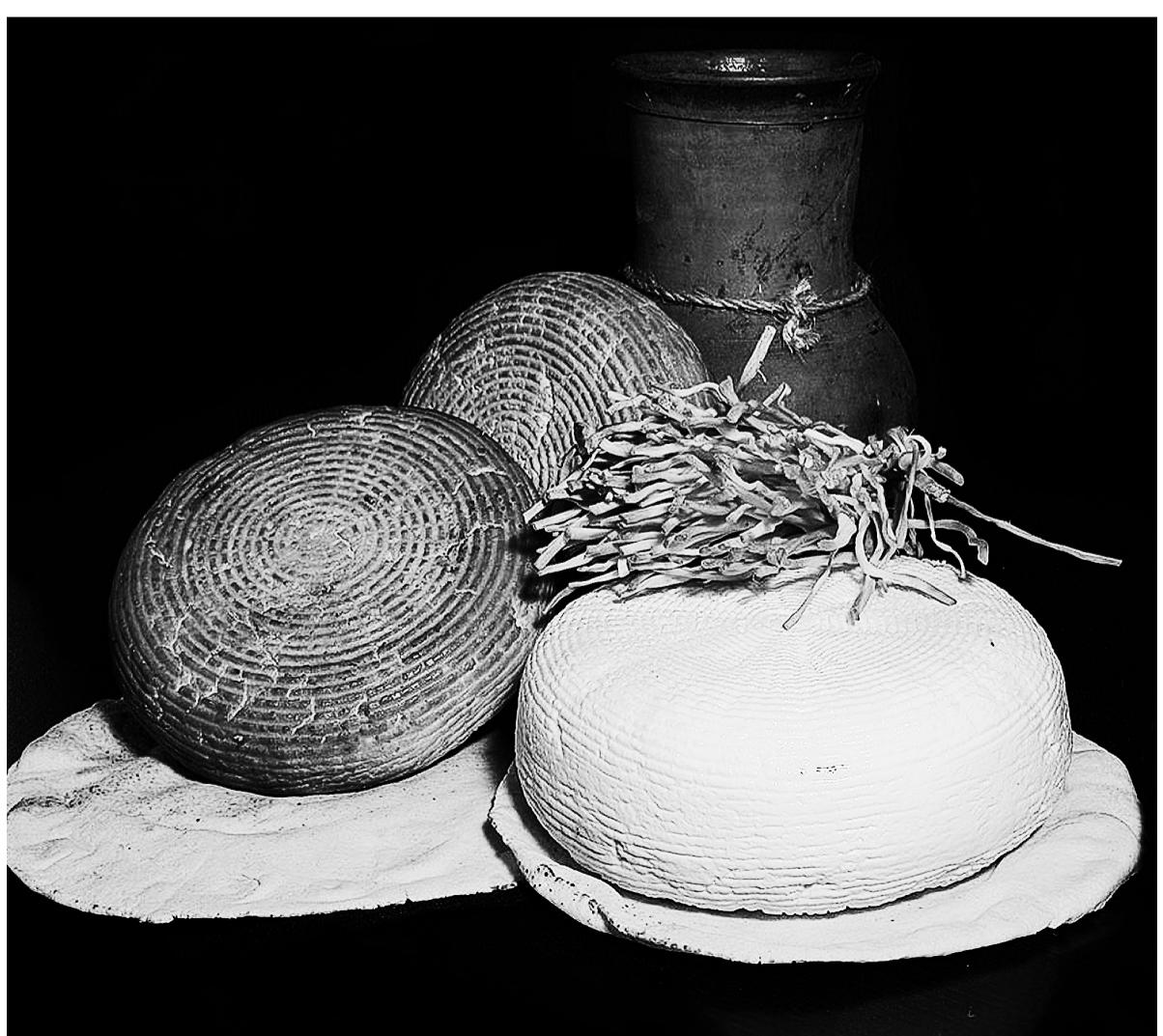
Къэралыгъом ишьольыр 79-мэ ялъэпкь шхыныгъо 500-м еху зэнэкьюкум къыщыгъэлтэгъуагъ. Мыхэм ахэдэштых ыкIи мэкъу-мэшымкэ Министерствэм ильэнэкъо зэфэшхъафхэм атэгэпсихъээгъэ Iэпэгъту программэм хэлэжьэштэх.

Бизнес цыкIумрэ гуртымрэ мэкъумэц-къыдэгэцIыжын юфым ылъэнэкьюокэ гъэхъягъэ ялхэр къэгъэлтэгъэгъэним, Урысъем ишьольырхэм якъоджэ псэупIэхэм хэхъоныгъэ ягъэшыгъэним, ювшэнгъакIэхэм къафэцэгъэнхэм зэнэкьюкум атэгэпсихъагъ.

Шьольыр шхыныгъохэм яхьырышынкэ амалышу хууцт ахэр къыдэзьыгъэцIыхэрэр джащ фэдэу Урысъем мэкъумэц банкын цифре шьушашкэ къызэригъэлтэгъоштыр. Мы банкыр зэнэкьюкум игенеральнэ гъусэгъу. «Свое. Родное» зыфиорэ нэкIубгъом къызэрихъащхэм ишуагъэкэ бизнес цыкIумрэ гуртымрэ ахэхъэрэ хызэмт-шапIэхэм къыдагъэкIырэр нэ-

мыкIхэм арагъэлтэгъушууцт ыкIи азыфагу зи къыдэмыхъеу IуагъэкIышууцт. Зеклоным ыльэныкьюу шьольырхэм зырагъэушъомбгъушууцт. Урысъем мэкъумэц банкым лъэныкьюу «Загляните к нам на огонек» зыфиоу къызэуихыгъэм хэлажъэх шхыныгъо зеклохэр шьольырхэм къезыщэлIэнхэ зиамалхэр. Джаш фэдэу банк картэхэм шхыныгъохэм ясурэтхэр атэрашхъащхэм, ар къэралыгъом ишьольыр пстэуми альыгъэшт — нэбгырэ миллионы 7 фэдизмэ банкым ифэофашлэхэр агъэфедэх.

Зэнэкьюкум илъэнэкъо пэлч теклоныгъэ къыщыдээзыгъээр тигъэтээзэ мазэм осшү куулым ыгъэнэфэшт. Непэ къыщыублагъэу тигъэтээзэ и 2-м нэс цыфхэм амакъэ атын альэкIыщт. Тишиныгъоэрэ ти-республикэрэ шьори шумакъэ афэшьутын шуульэкIыщт мы нэкIубгъом шууихъэмэ: <http://russiantastes.ru>

ЛъЭПКЪ проектын диштэу

ЛъЭПКЪ проектэу «Псауныгъэм икъеухъумэн» зыфиорэм диштэу фельдшер-мамыку ІэзапІэхэм ягъепсын ухыгъеням епхыгъэ юфыгъохэмкэ зэхэсигъор Адыгейим и Лышъхэу Къумпыл Мурат тыгъусэ зэрищагъ. Зэхэсигъом хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, муниципальнэ образованиехэм япащэхэр, подрядчикэм ялтыклохэр.

Зэхэсигъор къызэуихыэ, Адыгэ Республикэм и Лышъхэу хигъеунэфыкыгъ медицинэ Іэпилэгъур ныхауджэхэм ашаратырэр нахышу шыгъеням пае юфшэнхэмкэ пальеу агъеуцу-тъехэр къыдальтэнхэм мэхъанэшко зэрийэр.

«Мыгъэрэ ильэсир зэрэкын-ын къыдгурэло, ау фельдшер-мамыку ІэзапІэхэр псэолъэшхохэп, агъэнэфэгъэ пла-льэхэм ахэр бъяцкэлэнхэ пльэкыщт. Етлани къэлогъен фае къоджэдэсхэмкэ ахэм социальнэ мэхъанэшко зэряэр. Цыфхэм ящыэнныгъи япсау-ныгъи къарыкыщтыр бэкээ ялтытыгъ тэрэзэу узыр зэра-

гъэунэфырэм, диспансеризацием къызэрэхырагъэубытэхэрэм, медицинэ Іэпилэгъур игъом зэраратырэм. Технологие пэрытхэр зыщыгъэфедгээ Іэпилэгъу ягъэгъотыгъеням имызакью, поликлиникэхэм хэхъоныгъэ ягъашыгъенямкэ тфэлэкыщтыр зэкээ тшлэн фае», — хигъеунэфыкыгъ Къумпыл Мурат.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къеухъумэгъенямкэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем зэхэсигъом къызэршиугаъэмкэ, сомэ миллиони 124-рэ зытэфэрэ фельдшер-мамыку ІэзапІэ 23-рэ мыйгээ республикэм щагъэлсы. Мые��опэ, Джэджэ, Шэуджэн,

Кошхэблэ, Тэххутэмыкъое, Теуцожь районхэм псэуальэхэр къадэтэджэштых. Ахэм яшуагъэкэ къоджэдэсхэм медицинэ Іэпилэгъу аратырэр нахышу хүщт.

Республикэм и Лышъхэу муниципалитетхэм япащэхэм шпъэриль афишыгъ фельд-

шер-мамыку ІэзапІэхэм яшын зыщаухырэ лъэхъаным упплэкун юфшэнхэр нах агъельшынхэу.

«Социальнэ мэхъанэ зиэ псэуальэхэм яшын ренэу тынаэ зытетхэм ашыщ. Проектхэр зэкэ графиким диштэу атынхэ фае. Псэуальэхэм яшын ухыгъенямкэ, ахэм

къапэууль чыпілэхэр зэтегъэ-псыхэгъэнхэмкэ подрядчикэм шпъэрэльэу зыфашижыгъэхэр дэх имыэу агъецкэлэнхэ фае», — къыуагъ Адыгейим ишащ.

**Адыгэ Республикэм и
Лышъхээ ипресс-къулыкъу**

Нэжъ-Лужъхэм апай

ЛъЭПКЪ проектэу «Демографилем» къыдыхэлъытагъэхэм язэшохын пае АР-м юфшэнхэмкэ ыкы социальнэ хэхъоныгъенямкэ и Министерствэ ытлупшигъэ проектэу «Санаторий на дому» зыфиорэр цыфхэм социальнэ фэло-фашихэр афэгъэцкэлгъэнхэмкэ Гупчэхэм шэкъогъум и 1-м къыщегъэжьагъэу пхыращи.

унэм исхэу врачым къафи-гъэнэфагъэм диштэрэ медицинэ Іэпилэгъур арагъэгъоты, социальнэ фэло-фашихэр афэгъэцаки. Аш имызакью шо-игъоныгъэ зи-лэхэм юридическэу, психологияческэу, адеэх.

Цыфхэм социальнэ фэло-фашихэр афэгъэцкэлгъэнхэмкэ Гупчэхэм яспециалистхэм нэжъ-лужъ пэпчь иоффхэм язытет нахышу зэрэхъущт, щыэ-нэйгъэм зэрэхэгъозэжьыщтим афытегъэпсыхэгъэ программэр мэфишыим тельтагъэу фы-

зэхагъэуцо. Аш массажхэр, упражненихэр, жын къабзэм зэрэхэтишт, нэмыкыбхэр къидэлъытагъэх. Ипсауныгъэ изытеткээ ахэр зыфэмигъэцкэлтхэм афызэхагъэуцорэ программэри шъхъафы. Ишыклагъэмэ, аш фэдэу зипсауныгъэ эзшыкыуагъэхэм фэло-фашихэр зэрафагъэцкэлтхеми яунагъох арысхэр фагъасэх.

(Тикорр.)

Нэжъ-Лужъеунэм исэу ипсауныгъэ зэтэгъэуцожыхэрэм социальнэ ыкы медицинэ Іэпилэгъу аратырэм нахышу шуагъэ къафихынным проектыр фытегъэпсихъагъ.

Юфшэнхэм ынныбжь шхъарыкыгъэу мы уахтэм Адыгейим нэбгырэ мини 114-рэ ехуу щэпсэу. Ахэм ашыщэу нэбгырэ мини 5 фэдизмэ унэм исхэу социальнэ фэло-фашихэр афа-

УпплэкIуныр льагъэкIуатэ

Коронавирус узыр зэпахынным ишынагъо зэрэшыиэм къыхэкыкыкэ щаплэхэм, общественнэ транспортным, шхаплэхэм, нэмыкIхэм санитарнэ шапхъэхэр зэращагъэцакIхэрэм епхыгъэ упплэкун юфтихъабзэхэр Адыгейим щыльагъэкIуатэх.

Мые��опэ къэлэ администрацием ошэ-дэмышл юфхэмкэ и Гээлорышланлэрэ структурнэ подразделенихэм ялтыклохэмре Росгвардием, полицием ыкы Роспотребнадзорын якулыкъу-шэхэр ягъусэхэу республикэм икъэлэ гупчэ исатуушыплэхэр, бэдэрхэр ауплэкхуу.

Къалэу Мые��уапэ и оперативнэ штаб къызэртигъэмкэ, чьэпьюгъум и 19-м къыщегъэжьагъэу юфшэкло купым хэтхэм объект мини 4,5-рэ ауплэкхуу, административнэ хэбзэукъоныгъэхэм алъэныкъохээ протоколи 100 фэдиз зэхагъэуцагъ.

Нэгуихъор аулъынымкэ сатуушыплэхэм ыкы общественнэ транспортным шапхъэхэр ашыгъэцакIхэрээ зэрэхъурэм епхыгъэ дэкыгъо упплэкунхэр шхаплэгъум и 16-м зэхашаагъэх. Уполномоченэ къулыкъуушэхэм объект 98-рэ ауплэкхуу, нэгуихъор аулъыным ишапхъэхэр общественнэ транспортным щаукъуа-гъэу зы протокол зэхагъэуцагъ.

Къыхэгъэшыгъэн фае, нэгуихъор аулъыным имызакью санитарнэ шапхъэхэр зэращагъэцакIхэрээ ауплэкхуу. Гүшүэм пае, шхаплэгъум и 13 — 14-м Мые��опэ къэлэ администрацием иллыклохэм полицием икъулыкъуушэхэр ягъусэхэу общественнэ шхэпэ чыпилэхэм ялофшэн агъэцкэлгъэнхэмкэ (сихъатыр 23-м къыщегъэжьагъэу сихъатыр 6-м нэс) шапхъэхэр зэращагъэцакIхэрэм епхыгъэ дэкыгъо упплэкунхэр рагъэлокыгъэх. Шапхъэхэр аукъуагъэу протоколи 3 зэхагъэуцагъ.

Нэгуихъор аулъынымкэ ыкы нэмыкI шапхъэу щылэхэр дэх имыэу агъэцкэлэнхэм япхыгъэ юфтихъабзэхэр мы мафхэмэи Мые��уапэ щыльагъэкIуатэх.

КИАРЭ Фатим.

Игъорыгъоу пхырашы

Къэралыгъоу программэ «Тильэпкъэгъухэу Іекъыб къэралыгъохэм ашыпсэухэрэр ежь яшои-
гононгъэкэ Адыгэ Республикаем къэкощыжынхэмкэ Іэпыгъэту афэхъугъенир» зыфиорэр
пхырышыгъэним иофыгъохэм афэгъэзэгъэ межведомственнэ комиссион зичэсигу зэхэсигоу илаг.

Ар зерища Адыгэ Республикаем и Премьер-министрэ игуадзэ Наталья Широковам.

Аш ипэублэ псалье къызэрэ-
шиуагъэмкэ, Урысые Федерацием ипрограммэ диштэу ильэ-
ситу мэхку тэтишольыри ар зыщагъэцаклэрэр. Къэралыгъоу
программэр пхырышыгъэнимкэ аш фэгъэзэгъэ ведомствэ пстэу-
ми зээзэныгъэхэр адашыгъэх. Джаш фэдэу мы ильэсийм имэ-
зи 10 иофу ашлагъэр зэрэз-
фаҳысыжыгъытыр, тапэкэ анахъэу анаэ зытырагъэтыш-
хэм ахэпплэнхэу зэрэзэрэуго-
игъэхэр Наталья Широковам
къыхигъэшыгъ.

Зэхэсигоу апэрэ иофыгъоу
зытегушыгъагъэхэр къэралыгъоу
программэ «Тильэпкъэгъухэу
Іекъыб къэралыгъохэм ашыпсэ-
ухэрэр ежь яшоигононгъэкэ Адыгэ
Республикаем къэкощы-
жынхэмкэ Іэпыгъэту афэхъугъенир» зыфиорэм епхыгъэу 2020-
рэ ильэсийм зэрхэгъэгэ иофшы-
нэй ары. Аш къытегушыгъагъ
АР-м лъэпкэ иофхэмкэ, Іекъыб
къэралхэм ашыпсэурэ тильэп-
къэгъухэм адирягээ зэпхынгъэ-
хэмкэ ыкли къэбар жуугъэм
иамалхэмкэ и Комитет итхаматэу Шхъэлэхъо Аскэр.

Аш къызериуагъэмкэ, 2019-
рэ ильэсийм иятонэрэ ильэсни-
къо къыщегъэжыгъэу програм-
мэр республикаем щыпхырашы
ыкли ар 2021-м нэс телъигааг.
Зыфэорышлэрэр Іепэлсэнгъэ

ин зыхэлэ тильэпкъэгъухэу
Іекъыб къэралыгъохэм ашыпсэ-
ухэрэр тишильыр къагъэзэжын,
республикаем исоциальнэ-эконо-
микэ хэхъоногъэ ялахышу
хальханыр ары.

Ывшъэкэ зыцэ къетогъэ
комитетыр программэм игъэ-
цэклэн фэгъэзаг, кошын иофхэм-
кэ Гъэлорышланлэмэ иофыгъохэр
зешүүхых. Аш хэлажъэрэмре
иунахъорэ Адыгейим ишильыр

къыхиубытэрэ муниципальнэ
образованиехэм ашыпсэун фит.
Тильэпкъэгъухэр къэкощыжын-
хэм къэгъэгушуагъэнхэм, ахэр
шынэнгъэм хэгъэгъозэгъэнхэм
афшэ цыфхэм иофшэн ягъэгъо-
тигъэнимкэ къэралыгъо кулы-
кум программэм гъэнэфагъэ
зэхигъэуцуагъ. Джаш фэдэу
къэкощыжыклэрэм псэуплэ зе-
ригъэгъотынмкэ зэтэгъо ах-
щэ Иэпыгъэту ыкли гъесэнгъэу

Іекъыбым щызэрингъэгъотыгъэр
мыц къыщишыгъэхъяжынхэм-
кэ пэхуахытэр ратыщ.

— Мы ильэсийм тильэпкъэ-
гъу 40 къэдгъэкощыжынхэу
итхуухъэгъяагъ: программэм
хэлажъэмэ зышоигоу нэгбы-
ри 10-р ыкли ахэм яунахъохэм
арыс нэгбырэ 30-р, — къыуагъ
Шхъэлэхъо Аскэр. — Ау уш-
хъагъу зэфэшхъафхэм апъ-
къикыкэ тфэгъэхъуагъ. Ахэм

зэ ашыгъ коронавирусым зи-
мыушомбъунымкэ къэралыгъоу
гъунапкъэхэр зэрээфашыгъа-
гъэхэр. 2020-рэ ильэсийм ишилэ-
— чъэпьюгъу мазэхэм програм-
мэм хэлажъэ зышоигоу
ялъэу тхыль 27-рэ хэгъэгъу
клоц иофхэмкэ Министерствэм
кошын иофхэмкэ и Гъэлорышлан-
лээ къики Комитетын къыл-
кэхъагъ. Ахэм ахэлпэгъэх ыкли
япэсигъэ унашхъохэр аштагъэх.
Программэм ишапхъэхэм ади-
митэту альтэгъэ лъэу тхыль
7-р зэхъягъэхъяжыгъ, нэгбыри
5 учтум хагъеуцаагъ.

Комитетын итхаматэу Шхъэ-
лэхъо Аскэр къызэрэхигъэц-
гъэмкэ, ильэсир къызизхъагъэм
къыщегъэжыгъэ нэгбырэ 30-мэ-
шыкэ зэфэшхъафхэмкэ закын-
фагъэзагъ. Программэм хэлажъ-
хэхэрэм зэхэф фэл-фашлэхэр
афагъэцэхъяжыгъ.

Къэралыгъоу программэр пхы-
рышыгъэнимкэ Комитетын
епхыгъэу Общественнэ совет,
комиссие зэхажаагъ. Мы ухь-
тэм етупщыгъэу тильэпкъэгъу-
хэм макъэ зэраагъэштум үүж
итых. Аш пае Комитетти сайт
ыгъэпсыгъ, цыфхэм иофшэн
ягъэзотыгъэнимкэ къэралыгъоу
кулыкум Адыгэ Республикаем-
кэ и Гъэлорышланлээ автомат
мэктэгъэу системэу «Соотече-
ственники» зыфиорэм иофшэнлэ-
чыгъэу, іэнатэу Ѣылхэр къы-
регъяагъ.

Межведомственнэ комиссион
хэлажъэхэрэм анахъэу анаэ
зытырагъэтышт лъэнхъохэр
ағынэфагъэх, тхыльхэм, нэмыкэ
тхылэхэм ягъэпсын иофыгъоу
къаплыкхырэм ядгээзэжын
фэлорышлэрт хэхъягъэхъяжын
хэхъягъу раххуахыгъ.

ІШЬЫНЭ Сусан.

КІЭЛЭЦЫКЛУХЭМ ЯЗЫГЪЭПСЭФЫН ТЕГУЩЫЛАГЪЭХ

АР-м и Лышихъэу Къумпыл Мурат иунашьокэ агъэпсыгъ
кіэлэцыклюхэм языгъэпсэфын ыкли япсауныгъэ изэтегъэуцожын
зэрэзэхэшгэштим фэгъэзэгъэ Межведомственнэ комиссиер.
Премьер-министрэм игуадзэу Наталья Широковар аш ипащ.

2020-рэ ильэсийм кіэлэцыклюх-
хэм языгъэпсэфыгъо уахътэ
зэхэшагъэ зэрэхъугъэр зыщагъ-
фаҳысыжыгъэу, аш фэгъэзэгъэ
организациихэм зэпахырэ узээ
дунайр зэлтээзүүлжээ ильхъян
Іэпыгъэту ятыгъэним зыщатегу-
щыгъэхэз зэхэсигъоу мы комис-
сион джырэблагъэ илаг.

АР-м иофшэнимкэ ыкли со-
циальнэ хэхъоногъэмкэ ими-

нистрэ аш къызэрэшиуагъэмкэ, Роспотребнадзорым и Гъэлорышланлэмэ АР-м Ѣылээ ирекомен-
дациекэ мыгъэ кіэлэцыклюхэм хы Шуцээ лушион зыщагъэ-
гъэпсэфыгъээп. Коронавирусым зимишомбъуным фытэгъэ-
психъэгъэ иофхъабзэхэм ашы-
щэу республикаем ит организа-
циихэм зэзэгъынгъэу ада-
шыгъагъэр бэдээогъу мазэм

къызакхажынэ хууль. Ареу
щитми, ахэм къэлэшт 2021-рэ
ильэсийм кіэлэцыклюхэм языгъэ-
псэфын зэрэхэлжэштхэр къау-
шыхъатыгъ. Шэкъогъум и 1-м
нэс штээмэ, путевкэ къараты-
ним пae лъэу тхыль къэзиты-
гъэр мини 4 фэдиз мэхъу.

АР-м гъесэнгъээрэ шэнх-
гээрэхъяжынхэм къы-
зэртигъэмкэ, гурит еджа-

пэхэм ашагъэпсыгъэ лагерь
91-ми мыгъэ иоф ашлагъэр.
Технопаркэу «Кванториум»
зыфиорэм кіэлэеджаклюхэр куп
цыкly хуухэу рагъэблагъэхээ
экскурсионхэр, лекционхэр, нэ-
мыкэ иофхъабзэхэр афызэх-
шагъэх. «Полярис Адыгэя»
зыфиорэ Гупчэм пэхудыгъэ
шыкэлэм тетэу кіэлэеджаклюхэр
170-мэгъэдэжэнхэр адишыгъэх.

— Эпидемиологиет ылъэнхъ-
къокэ иофхэм язытет къидэт-
лэйтээз къэлэшт ильэсийм
тызэрэзекоштэр итхуухъащт,
— къыуагъ Наталья Широковам.
— Роспотребнадзорым ишап-
хъэхэм атетэу кіэлэцыклюхэм
языгъэпсэфын, япсауныгъэ

изэтегъэуцожын зэхэттэн фае.
Зэхэсигъю АР-м псауныгъэр
къэххумэгъэнимкэ и Министерствэ,
УФ-м и МЧС АР-мкэ и Гъэлорышланлэмэ, Роспотребнад-
зорым и Гъэлорышланлэмэу АР-м
шыкэлэм ялъыклюхэм докладхэр
къышашыгъэх. Къэлэшт ильэ-
сийм кіэлэцыклюхэм зыэрэгъэ-
псэфытим шэхъяжыкэхэр къы-
дальтээзэ организациехэм
зыфагъэхъазыгъэгъэм гъэтхэз
мазэм ауплэкшт.

АР-м и Лышихъэу иунашьокэ
хъызмэтшлэлшиымэ, ООО-у
«Горная легенда», «Хаджохская
турбаза Горная» зыфиорхэрэм,
комплексэу «Лань» къэралыгъоу
Іэпыгъэту аратыгъ.

Иофшэн ригъэжъагъ

Кіэлэеджаклюхэм шэнхъэгъэ тедзэ
зыщагъотын альэкшыт мобильнэ
технопаркым иофшэн Адыгэим
шыригъэжъагъ.

Мыщ къыдыхэлжытагъэу районхэм ашеджэрэ ныб-
жыкхэхэм техническэ лъэнхъохэмкэ аужырэ ша-
пхъэхэм адиштэрэ егъэджэн сыххатхэр афызэхаш-
щых. Промышленнэ дизайн ыкли промышленнэ ро-
бототехникэ, аэро ыкли геоинформационнэ техноло-
гияхэм, нэмыкхэми кіэлэеджаклюхэр ашагъэзэштых.

Агъэкощырэ комплексыр Іэмэ-псымэ пэрытхэмкэ
бай. Ноутбукхэр, 3D-принтерхэр, лазернэ гравер,
роботхэр зэрэуугъоиштхэр, квадрокоптер, нэмыкхэри
ащ хэтих.

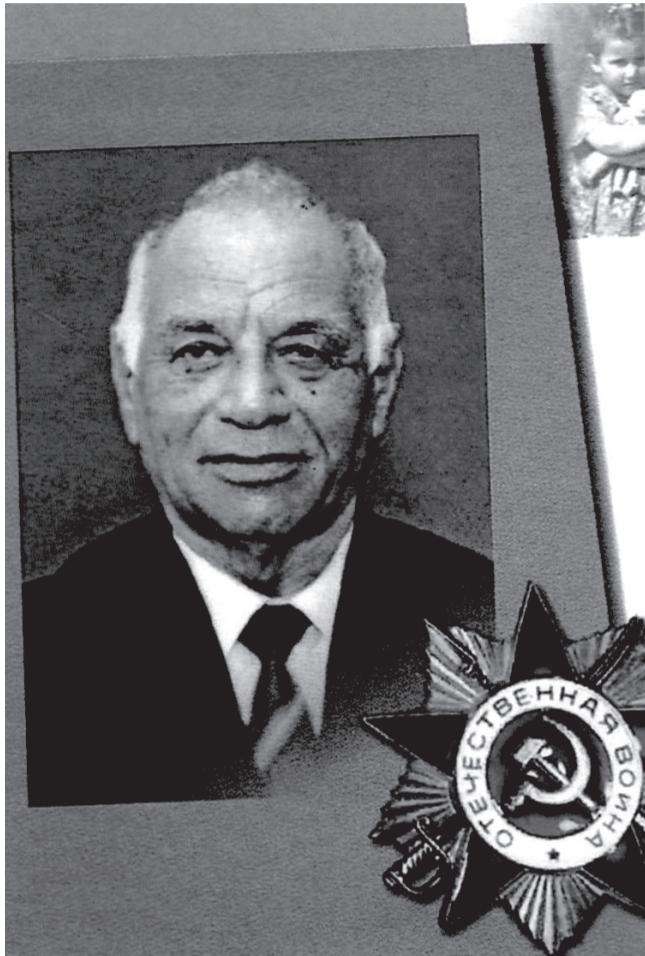
Егъэджэн ильэсир мэкюфэ мобильнэ технопаркэу
«Кванториум» зыфиорэм районхэр къыклюхаштых.
Нэужым кіэлэеджаклюхэм үудзыгъэ шыкэлэм тетэу
еджэнэр лъягъэхтэн амал ялэшт.

— Адыгэим сэннаущыгъэ зыхэль кіэлэеджаклюх-
эм ильэсир мобильнэ технопаркэу «Кванториум»
зыфиорэм ишуагъэхъяжынхэм зэрэлэхъяжын
эхъяжынхэм сицыхъэ тель, — къыхигъэшыгъ
АР-м и Лышихъэу Къумпыл Мурат.

АБРЭДЖ Сэтэнай.

ЖЬОГЬО НЭФЭУ

Урысыем гэсэнгээмкэ иотличникэу, Адыгэ Республика и Президент ыцлэкэ щит премиер «Лига Мира» зыфиорэ организацием ишүхъафтынрэ ялауреатэу, нахыжхэм я Советэу Адыгэ Республика и Лышхъэ дэжь щилэм хэтыгъэу Гыщ Айдэмир Кэсэй ыкъор щилагъэмэ, мазэу икыгъэм ильэсийшэ хүүтгъагъэ.

Ар Туцожь районым ит куаджэу Пчыхъэлъыкуа чээпьюгъум и 5-м 1920-рэ ильэсүм кыщыхъугъ. Мы чылэм сэри сыкъыщыхъугъ ыкъи сищеджагъ. Пчыхъэлъыкуа чылэдэх дэдэу щитыгъ. Зы бгумкэ мэзышо дахэм унахъэр лусыгъэх, адирэмкэ Псэкъупсэ речъекъытгъ. Мэзым мэзчэтхэр, тхакумкыхъэхэр бэу хэсигъэх. Шэккогъуа кызежъэр ухажтэм тягхэм ахэр кахьыщтигъэх. Пырэжкий, хамшхунти, къужий, мый бэу мэзым кыщыхъытгъяа. Ахэр къетыгъойхэти, дгъэгъущтигъяа. Мы мэзым къэгъэгэ дахехэр кыщыхъытгъяа. Ахэм мэлшүү дэдэ къапихыщтигъ. Тиклэгъяджэхэм мэфэк мафэхэм афэтхыщтигъяа. Псэкъупсэ икуладжэ идэхагъа кылотыкыгъуай. Псыхъом псынекъяа илагъ. Чылэм дэс цыифхэр аш кыхахырэ псым ешшоцтыгъяа. Псыр къэбээ дэдагъ, йашуугъ, пцэжье лъепкъ зэфшхъафыбэ аш хэсигъ. Кымафэм ар зыщтыкэ, мыл лужуу теххорэм іэжэ цыклюхэр тыгхэу тыклощтигъ, тыщиджэгуштигъ.

Мыш фэдэ чылэсэ дахэу, Тхъэм кыгъэхъугъэм инэпкь лушо Гыщ Айдэмэри, сэ си-кызызыщыхъугъе унагьори лусыгъяа. Ау Краснодар псыубытгээ ашыгъэм ыпкъ кыкыкэ цыифхэр агъякоцьгъ. Адигэкалэ цыпсэунхэр агъякуагъах... Иофым зыпари хэлшихъан пльэкинэу щитыгъ. Иенэтшюхи зыгъигъ пащхэр чыжэу пльагъэхэп. Мы тхамыклагъор Гыщ Айдэмэри егъашэм гууз-лутзэу илагъ, аш ехъыллагъэу бэрэ зэлукэхэм къашыгушыиагъ. Ау щилагъэр ыпекэ зэрэлтыкыуатэрэр, ушын, упсэун зэрэфаар кыгурь-

иоштигъ. Адигэкалэ ихэхьонгъэхэм Айдэмэри ашыгушуу-кэу, илахь хильхъэу щилэфэ псеугъ. Сыд фэдэ юфыгъуи хэкынгэ кыифигъотыщтигъ.

Кэлэгъяджэ 1961асэу, общественнэ юфшэнэмкэ чаныгъэрэ лыгъэрэ зыхэл цыфэу щитыгъ. Адигабзэр лъепкъым ыпсэу зэрэштигъ кыгурьоштигъ. Тиньдэлгъыбэз изэгъешэн, адигэ хабзэм шэн дахэу хэлхэрэг ригъаджэхэрэм альгъэ-1961ын ынаалэ лъешэу тетыгъ. «Адигабзэм иегъяджэнкэ методикэ 1961ыгъ» зыфиорэр, кэлэдэжаклом апае тхильхэр, ялонэрэ классым адигэбээ грамматикэмкэ агъафеденеу нэмькэ авторхэр игъусэхэу Гыщ Айдэмэри кыдигъэкыгъ.

Зигъэпсэфынэу ыныбжыкэ къытефи зэтысыжым ылж, етланы къуачэ кызифигъотыжьзэ, мыштыжъэу охшоннэ юфшэнэм ахэлжъагъ. Бэрэ еджаплэхэм ашыгъэштигъ, кэлэдэжаклохэм залигъакиэштигъ. Адигэкалэ ыкъи Туцожь районым ашызэхашэрэ юфхъа-бзэхэм чанэу ахэлажъэштигъ, ишлэнгъэрэ илэпэлэсэнгъэрэкэ адэгушэштигъ. Ныбжыкэхэмкэ аш мэхъанэшо илагъ. Айдэмэри иамал елъытыгъеу цыифхэм ишшуагъа аригъэгъигъ.

Пчыхъэлъыкэ еджаплэм ипэшагъэу Нэхэе Даутэ игуурунэу дахэкэ кыышыщтигъ. Даутэ цыиф дэгъо щитыгъ, кэлэгъяджэхэм, кэлэдэжаклохэм шү альгъущтигъ. Аш ылж а еджаплэм пащэу илагъэу Шэртэнэ Хазэртэрэ я 2-рэ гурйт еджаплэу Адигэкалэ дэтым идиректорыгъэу Пэнэшьу Шамсудинрэ юфшакэ лъешэу рулагэштигъ ыкъи дахекэ атегушыгъэштигъ.

Гыщ Айдэмэри ригъаджа-

гъэхэм цыиф гэсэгъабэ къахэхъигъ. Ахэр — журналистых, театроведых, шэнгээлэжых, кэлэгъяджэх, инженерых, зоотехниках, агрономых. Мы кэлэгъяджэ шлагъо, адигэ шэнхэбээ дахехэр зыхэлтэу Гыщ Айдэмэри сэри сиргигъяджэ-нэу синасып кыхъыгъ. Пчыхъэлъыкэ гурйт еджаплэм аш адигабзэр щысигъэхъигъ. Сэ еджаплээр дэгъу дэдэу къесуухъигъ. Кэлэгъяджэ дэгъумэ сиргээджагъ, ау псэм фэдэу уиницэлэфыбэзкэ ўезгъяджэ-ре кэлэгъяджэм пэшшын зишилэп. Айдэмэри лъепкъыр шү зэрильгъурэм ыкъи шэнгээшко бзэмкэ зэрэлкэлым къапкъырыкызэ урокыр кылиятштигъ. Уадыгэ кэлэцыклоу, уимэз шхуантэрэ уипсыхъо къаргъорэ ядэхагъэ адигабзэ-кэ къэзийотэрэ кэлэгъяджэр шү умылгъуунэу щитыгъэп.

Адигэ тхаклохэм, усаклохэм ятхыгъэхэм кытгфяждэштигъ, ахэм ашыгъэр езбэрэу бэдэдэ зэзгъашэштигъ. Адигабзэкэ тхылтыбэмэ сяджэштигъ. Зэнэ-къоюу еджаплэм Ѣыклохэрэм бэрэ сахэлажъэштигъ ыкъи ахэм апэрэ чылэхэр бэрэ къащыс-хъыщтигъ. Джаш фэдизэу адигабзэр шү сэзгъэлгъуяа ыкъи эздэнгъяа, шхъэлэфэнгъяа къысэхэзилхъагъэр сиклээ-гъяджэ, Ѣылэнгъяа гъогу зафэ, гъогу занкэ сыйтэзьшагъэр Гыщ Айдэмэри. Адигабзэр зэрэсикласэр аш лъешэу иго-пагъ. А лъэнкъомкэ ашпээрэ еджаплэм сичэхъаным ынаалэ тетыгъ, ау симэз шхуантэрэ си-Псэкъупсэ къаргъорэ ядэхагъэ слъэгъуяа, зэхэсшлгъа ѿни-ти, чыопсэм идэхагъэ сыйдхыхыгъ ыкъи а лъэнкъомкэ шэнгээшко куухэр зээгъэштигъ. Адигэ

къэралыгъо кэлэгъяджэ институтын иестественнэ факультет сичэхъагъ ыкъи химиемэ биологииемрэкэ езгъэджэнхэу кэлэгъяджэ сэнэхъатыр къхэхъигъ. Аш тетэу зэрэшыгъэм Айдэмэри рирэзагъ ыкъи ыгъэгушуяа. Сыдрэ юф упыльми, уиницэлэфыбэз къызэрэ-шхъапштыр аш кыгурьоштигъ. Ежыри къэгъэгэ дахехэр кыгъэкынхэм, пхэшхэ-мыхъэ чыгхэр ишагу дигъэтысихъанхэр, ахэм аплыныр лъешэу икэсагъ.

1972-рэ ильэсым Пчыхъэлъыкуа щыщ унахъохэу Псэкъупсэ лушо юсхэр загъэкошхэм Гыщ Айдэмэри, ышнахъыкэу Хыильимрэ аш ишхъэгъусэу ѩамсэтрэ а лъэхъаным гурйт еджаплэу N 28-м (джы N 2-м) юфшэнэир щырагъэжъагъ. Тэ туунагъокэ къа-гъэкоштигъэхэм тахэфагъ ыкъи а ильэсым сэри институтыр къесуухыгъэти, мы еджаплэм юфшэнэир щезгъэжъагъ. Джащ тетэу Гыщ Айдэмэри ыкъи икъошхэм юф адэсшэнэу си-насып къехъы.

Айдэмэри итеплэкэ лы пхашэу кыпшошыщтигъ, ау ар халэлэу, гуклэгъушхорэ сакын-нагъэрэ зыхэл цыфуу ѿни-ти. Къа-гъэкоштигъэ чылагъохэм къадэкыгъэ кэлэдэжаклохэм ахэтгэжэхэр бгэдэонкэ хыльэ-клахэр. Аш фэдэ классым юф щипшэнэир псынклагъо ѿни-ти. Клалэхэр укытэхэу, рэхъатхэу, урокым кышыца-лоштигъ ыкъи Айдэмэри ахэм къинэу адильгэйхэр къагуры-юштигъ. Цыфыныгъэ, адигаг-гэ ахэлжинэу ыгъасштигъэх, шэнгээшко ку аригъэштигъ. Ригъэджаагъэхэм лъэпсэ пытэ Ѣылэнгъяа щашыгъ ыкъи шүүкэ, дахэкэ Гыщ Айдэмэри игуу ашы. Ар кэлэгъяджэ лушим къидэхъун ылэгъигъ. Шукэ цыфхэм агу укъэхъын-нэир дунэе мылжкум нахь лялп. Юф къидэзьшлээр кэлэгъяджэхэм аш лъытэнгъэшко кыфашыщтигъ. Ежыри кэлэгъяджэ ныбжыкэхэр ымьтээ-кытэхэу, сэмэркъэу дахэр адишызээ, юф адишэштигъ, илэпэлэсэнгъэ инэу хэлъымкэ адэгушэштигъ. Ныбжыкэхэр ыгъэлгэлэштигъ, кэу егъэджэн юфым къыхъэхъагъэу ахэм ашээрэз эригъашшэнэир ѿни-ти.

Мы еджаплэм Айдэмэри ышэу Хыильими юф Ѣылэнгъяа, географилемкэ Ѣыригъяджэштигъ. Ар ильэс заулэрэ я 2-рэ гурйт еджаплэм ипэшагъ. Цыиф рэхъатхэу, адигэгъэшко зыхэл ѿни-ти. Цыифыныгъэ, адигаг-гэ ахэлжинэу ыгъасштигъэх, шэнгээшко ку аригъэштигъ. Ригъэджаагъэхэм лъэпсэ пытэ Ѣылэнгъяа щашыгъ ыкъи шүүкэ, дахэкэ Гыщ Айдэмэри игуу ашы. Ар кэлэгъяджэ лушим къидэхъун ылэгъигъ. Шукэ цыфхэм агу укъэхъын-нэир дунэе мылжкум нахь лялп. Юф къидэзьшлээр кэлэгъяджэхэм аш лъытэнгъэшко кыфашыщтигъ. Ежыри кэлэгъяджэ ныбжыкэхэр ымьтээ-кытэхэу, сэмэркъэу дахэр адишызээ, юф адишэштигъ, илэпэлэсэнгъэ инэу хэлъымкэ адэгушэштигъ. Ныбжыкэхэр ыгъэлгэлэштигъ, кэу егъэджэн юфым къыхъэхъагъэу ахэм ашээрэз эригъашшэнэир ѿни-ти.

Мы еджаплэм Айдэмэри ышэу Хыильими юф Ѣылэнгъяа, географилемкэ Ѣыригъяджэштигъ. Ар ильэс заулэрэ я 2-рэ гурйт еджаплэм ипэшагъ. Цыиф рэхъатхэу, адигэгъэшко зыхэл ѿни-ти. Цыифыныгъэ, адигаг-гэ ахэлжинэу ыгъасштигъэх, шэнгээшко ку аригъэштигъ. Ригъэджаагъэхэм лъэпсэ пытэ Ѣылэнгъяа щашыгъ ыкъи шүүкэ, дахэкэ Гыщ Айдэмэри игуу ашы. Ар кэлэгъяджэ лушим къидэхъун ылэгъигъ. Шукэ цыфхэм агу укъэхъын-нэир дунэе мылжкум нахь лялп. Юф къидэзьшлээр кэлэгъяджэхэм аш лъытэнгъэшко кыфашыщтигъ. Ежыри кэлэгъяджэ ныбжыкэхэр ымьтээ-кытэхэу, сэмэркъэу дахэр адишызээ, юф адишэштигъ, илэпэлэсэнгъэ инэу хэлъымкэ адэгушэштигъ. Ныбжыкэхэр ыгъэлгэлэштигъ, кэу егъэджэн юфым къыхъэхъагъэу ахэм ашээрэз эригъашшэнэир ѿни-ти.

ЩЫТЫШТ

шъхъэкіефенігъэшхо зэфиря-
лагъ, сэри сшыгъэшігъонөү
бэрэ салтын пльэштагъ. Айдэмьр
зыдэшыс е зидэштаг чыпіем
еңашшеми Хыилыме щытысы-
гъэп ыкы кызыгыгушылгагъэп,
кілэгъаджәмә язэуукіе (пед-
советым) нэмүкікіе. Пчыхъэ-
лукъо гурт еджапіем ильэ-
сүбэрэ ыоф щыдэшылгагъэу,
сэ урысыбзэмкіе сезыгъаджа-
гъэу, шу дэдэ сльэгъоу, нэужым
нубдэгъу льапіем силашыгъэу,
Урысые Федерацием изаслу-
женнэ кілэгъаджәмә Күшүу
Ларисе Шьалихъе ылхум бэрэ
кынотажыштыгъ. Мары аш-
кіе Ларисе кытхырэ: «Айдэ-
мьр ышнахыкіе Хыилыми ыоф
дасшагъ, ащ ыпекіе Очепщие
еджапіем географиекіе я 5-
ра классым сышыгырьаджагъ.
Ныбыгыкіе дэдагъэп Хыилыме
институтыр къесуухыгъэу ыоф
дасшэ зэхъум. Ау сэ сшыгъэ-
шігъонөү зэшилтуме язэфыщы-
тикіе сылыпльэштагъ. Хыилым
ласэу, ау сэмэркъеушылт, ежь
илэгү кілэгъаджәмә ахесеу
кілэгъаджәмә якабинет зэхъу
цикіу игуучэ итэу Айдэмьр
ыофшіе къаклоу зильэгъукие, а
пчегум кыклошыжыти, пчэ-
шъхъалу къогъушуоу сэ уцуулкіе
кыхъесхыгъэм зыкыгырьахы-
ти, ымакъе кымыкіе гушылэу,
одыдхыныр кытеофе щежэ-
щыгъэ. ышнахыжы зычіесым
зэлукіе тимілэу Хыилыме щыты-
сигъэу сльэгъугъэп. Ари сигу
рихъирэ унэгто гъэпсыкіеу,
нахыжы-нахыкіе зэфыщыти-
кіе ахесльягъоштагъ.

Кын кызызкүгъе цыфым
Айдэмьр иакыли, игуукіеу
къапкъырыкызэ, гушылэ да-
ххэхэмкіе ыгъэласештагъ, щыл-
нагъэр ылпекіе зэрэлъыкотэн
фаер гуригъаоштагъ. Кын
ыофкіе зыдэмькүгъе чылагъо
адыг шъолъырим итыгъэп
плюми ухэукоштэп. Хуульфы-
гъэу кынинм къеколлгагъэмэ
ацлекіе унагом кыфагъэтхах-
усыхъжыу хуущтагъ. Игушыл-
хэр кілэкіе, мэхъане ялэу, пы-
тагъе цыфым хальхъэу щы-
тагъ. Тэххутэмькью районым
сшинахыжъеу Мыхъамэт ильэс
40-м ехъурэ ыоф щишлагъ, иуна-
гъюкіе поселкэу Инэм щыпсэуг.
Иклалэу Русльян спортсменыг.
Университетыр кыуухызэ клаэр
игъонэмис зэхъуми, ащ янэу
Мэлайчэт гутуушкор фэмышчэу
идунай зехъожыми Айдэмьр
кулышо игъусэу (Пчыхъэл-
күай, Адыгэкъали) къафек-
күагъ. Мэхъане зиэ гушылэхэр
кызышишыгъ, гур ыгъэласэу,
шъабэу, тинчэу сшинахыжы-
кыдэгъушылгагъ, кыгъэрхаха-
тагъ. Ар Мыхъамэт лъэшэу
гуапэ щихъу. Ащ фэдэ лы-
шумигъохэм лыгъа кы-
хальхъагъ ыкы ищылнагъе
гъогу дахэу ащ үүж ильэс пчы-
агъе кыкүагъ. Кынин, гугур
кызыхимыгъэштэу ыоф юшлагъ,
еджапіехэм япещагъ, урысы-
бзэмкіе клаэрхэр ригъэджагъ.

Ащ фэдэ чыпіем Айдэмьр игу-

щылнагъе уагъало: «...жы үүш
уилэнир осэхшо зиэ ыоф. Ащ
фэдэхэр тилемэ, тищылнагъе
акыл кыхальхан, мыхъуштагъ
щагъэзыен, шум тыфащэн».

Аминэт. Ари исэнэхваткіе кіл-
лэгъаджагъ, ублеплэ классхэм
ащиригъаджештагъ, бзыль-
фыгъэ дахэу, акылышоу, щэ-
лэгъэшхо зыхэль цыфу щытагъ.
Ны-тыхэмкіе анах кынышхор
ясабый ежхэм апэ дунаим
ехыжыныр ары. Ар пщечыным
пае лыгъе кылхэфэн фае.
Гынш зэшхэгъусэхэу Айдэмьр-
ре Аминэтре кынин ащэшагъ,
пыташэ кызхагъэфаль якілэ
нахыжъеу Асплан щыфыкъом.
Пчыхъэлпкъое гурт еджапіэр
дэгү дэдэу кызыгыгъэу Пыш-
ээ шъолыр мэкүмэш инсти-
туутым ияшнэрэ курс исеу,
самбэ бэнэнмкіе зэнэкъоку-
хэм ахэлжээнэу клоога клаэр
къалэу Курске кызынкыгъ. Ар
чылэмкіе кынышхор щытагъ.
Тэ, деджагъэхэм, благъэу Ас-
льян зышштагъэхэм, гухэкы-
шо кытшыхъу, тигу мыласэу
бэрэ итхыгъ. Асплан зышштагъ-
хэм итуу дахэкіе ашы ыкли
ашышт. Кынин Гынш зэшхэгъ-
усэхэм кыкүагъэр пыташэ
щэлэгъэрэ кызхагъафээ зэ-
пачыгъ.

Аш фэдэ кынышхор сэрыре
сшинахыжъеу Мыхъамэтре
(Тхэм джэнэт льапіе кырет)
зэхэтшагъэу щытагъ. Сшина-
хыжъ дэмисэу, нэмүкі къалэ
горэм щылэу, Айдэмьр идуний
ыхъожыгъ. Кызаклоожым, сэ-

ри сиыдиши Айдэмьр ишхъэ-
гъусэу Аминэт дэжь тикулагъ.
Аминэт гушшор ынэгү кыкілэшэу
сшинахыжъ кылхэгъокыгъ, lannl
кырищеки кыкы кыриулагъ:
«А сиклээшху, уиклалэрэ
уишхэгъусэхэра а зы
ильэсийм дунаим ехыжыгъэх,
кынышхор кыюокулагъ. Сэ сипса-
уныгъе кыхъыгъэп, сыйкэл-
шугъэп уадэжь, ау сишхэгъ-
усэ къакулагъ, боу гукъошо
ттыхъу, сида пшештагъ, сида
узыфитыр? Зыбъэчаныщт, лы-
гъэ кызхэбгъэфэшт, кынинм
утеклошт». Сэ зыкысигыази,
кыкыулагъ: «А сипшэшшэ дах, о
щэлэгъэрэ пыташэ кылхэ-
фагъ, дахэу опсэу, олажэ,
насыпышо, бэгъашэ Тхэм
шуюшыхъ». Тэ тышлолофэу, бзы-
льфыгъэ үүшум ишхъэгъусэ
шыгъупшагъэм фэдэу, кытпэ-
тэхъокыгъ, ау etlanэ кыкыулагъ:
«Силыжъ насыпышоу кы-
чэлэгъ, ыкыуачэ шъхъамысы-
жъеу лэжьагъ, цыфхэр ыгъэ-
рэзагъэх, ежхэри разэ кы-
фэхъуухэу дунаим дахэу ехы-
жыгъ». Аминэт кыыогъэ гу-
щылэхэр сшинахыжъ үзэгъу
уцым фэдэу кызыгыхъу, гул-
сэнагъе кыратыгъ, щэлэфэ
бэрэ итуу, щылнагъупшэу
игуу үүшум. Аминэт кызы-
хэкъыгъэ щэшлэ лараком чылэм
игуу дахэкіе, шуукіе щашэу

щытыгъ, үүшум, рэхъатныгъэ
хэлъеу узыгъэдэон, узыгъэрэ-
хатын цыфхэр ахэтыгъэх.

Гынш Айдэмьр Хэгээгү зэо-
шхом хэлэжьагъ, сэкъатныгъэ
иэу къэлжохыгъ. Ыльака икуу
фэдизэу кыдемыиэу ишылнагъ-
е кыхъыгъ, ау кын ельэ-
гъуми кызхэгъэштагъ. Ашкіе
гултэйпіеу, пкэу инуу къеты-
гъэр Аминэт. Зэшхэгъусэх-
хэр кынри хъярыри зэдаэ-
тэу ильэс 56-рэ зэхъыгъуэх,
яльфыгъэхэр апльгъэх, рагъэ-
джаагъэх. Ыпекіе кызэрэстхы-
гъеу, якілэ нахыжъеу Асплан
бэгъашэ хуугъэп. Якілэхэу
Русльянрэ Рэмэзанрэ лъэгэпэ
инхэм анэсигъэх, Пышээ шьо-
лтырым ыкы Адыгэ хэкум ягу-
гу дахэкіе аашаиэ мэпсэух.
Цыфхэм яшуагъэ арагъэкы,
Пчыхъэлпкъое гурт еджапіеу
зыщдагъэхэр ащиригъупшэрэп,
иэпшэгъу кыфхэхъу. Япшэ-
шэу ѩамсэт (щылэхэр, джэнэ-
тэир Тхэм кырет) врач Iээзэ
дэдагъ, дахэу цыфмэ афыщы-
тагъ, шуукіе итуу ашы. Япшэ-
шээ нахыкіе Марзет Тэхху-
тэмькью районым бэрэ щы-
лэжьагъ, ыоф зыдишлагъэхэм
альтэу, агъашоу щытагъ. Унэ-
гъо дахэ иэу поселкэу Инэм
щэпсэу.

Айдэмьррэ Аминэтре, ежь
якілэхэм афэдэу, Айдэмьр
ышэу заом хэклоагъэм ильфы-
гъэхэу Аскэр, Розэ, Лиде апль-
жыгъэхъ, рагъэджаагъэх, ахэм
льэпсэ пытэ щылнагъем ща-
шыгъ. Гынш Айдэмьр къорэльф,
пхээрэльф дахэхэр илэх. Ахэм
къэлэ зэфэшхъафхэм ыоф аша-
шэ. Дэйюу еджагъэх, гэсагъэх,
иэдэб ахэльэу мэпсэух.

Гынш Айдэмьр чылэм осэ-
шхо зиэ ыофшагъэ кыфыши-
нагъ. Ар къудаджэм ихъишиэ
кызышотыкыре тхиль гъэшэ-
гъонэу, «Пчыхъалпкъуай» зы-
филоу, ефэндигъэу Пэрэны-
кью Даут итуу зиэ кыдагъэкы-
гъэр ары. Ар ежхэм ямыль-
күкіе 1998-рэ ильэсийм кыхъау-
тагъ, ашкіе Гынш Айдэмьр-
рэ Пэрэныкью Даутрэ ыофшо-
ашагъ.

А. Гыншам итуу зиэ ыофшагъэ
кыфыши-
нагъ. Ар къудаджэм ихъишиэ
кызышотыкыре тхиль гъэшэ-
гъонэу, «Пчыхъалпкъуай» зы-
филоу, ефэндигъэу Пэрэны-
кью Даут итуу зиэ кыдагъэкы-
гъэр ары. Ар ежхэм ямыль-
күкіе 1998-рэ ильэсийм кыхъау-
тагъ, ашкіе Гынш Айдэмьр-
рэ Пэрэныкью Даутрэ ыофшо-
ашагъ.

Гынш Айдэмьр лъэгъо дахэ
кыынагъ. «О шуухэ фэпшэ-
жын, цыфмэ шуултагъу»
ело адигэ гушылнагъ. Айдэмьр
бэ зыфишэхъын ылъэ-
кыгъэр, цыфым анах ишыкі-
гъэ кілэгъэдже сэнэхъатым
рылэжъагъ. Ригъэджаагъэхэм
гъэхъагъэу ашыхъэрэм ашы-
гушуу, арьгушуу итгашэ
кыхъыгъ. Ар иахылхэм, ик-
лэхэм ахэмтагъ, ишыл-
күе-псэкіе ежхэмкіе щылнагъ-
шыгъэу щытагъэх жыгъо нэфэу
егъашэм ялэшт.

ХЬОКЮ Мусльимэт.
Кілэгъэдже ыофшын
иветран.

Адигэкъал.

ТхылъыкIэхэр

Тхылъыр — ШЭНЫГЭМ ИЧУНКЫБЗ

Адыгэ Республикаэм и Лъэпкъ тхыльеджап! Э тхыльык! Эу зэригъэгъотыхэрэм нэуасэ шъуа-фишыныр шэны фэхъугь.

Зитарихърэ зишэн-хабзэхэмрэ, якъуаджэхэм тарихъ гъогоу къаклугъэр зээгъаша зышлонгъохэу мыш къеклүалээрэп маклэп.

Адыгэ Республикаем гуманитар ушэтынхэмкээ институттэу Клэрщэ Тембот ыцээ зыхырэмрэ муниципальна образованиеу «Кошхъэблэ къоджэ псэуплэр» зыфиорэмрэ къудажэ Кошхъаблэ ыныбжь ильэсий 150-рэ зэрэхьгууэм ипэгъоклэу «Аул Кошхабль (прошлое и настоящее)» зыфиорэр къындаагъыгыт. Къудажэр зыщаагъэпсыгъэм къышыублагъэу, непэрэ мафэм нэсэу, тарихъ гъогоу къыкүгъэмрэ цыф гъэсагъэхэу, тхаклохэу, врачхэу, композиторхэу Кошхъаблэ къидэгыгъэхэм ыкыи ащ ыцээ зыгъэуугъэхэм ящыгъэнэгъэ гъогурэ тхыльтым къеуатэ. Архивнэ материалхэр, документхэр, къоджэдэсхэм ягукъэкыжхэр аяафедэхээз авторхэу тарихъ шлэнэгъэхэмкээ профессорэу Мэкуулэ Джэбраил, тарихълэжхэу Бзэсэжэ Заурбайирэ Ралынетрэ, муниципальна образованиеу «Кошхъэблэ къоджэ псэуплэм» ипащэу Борсэ Хязэрэт тхыльтым дэлжэгъягъэх.

Адыгэләм ыныбжъ илтэс
50 зэрхъугъэм ипэгъокIеу
«Адыгейск 50: время, люди,
жизнь» зыфиорэр къыдагъе-
кыырь.

Къалэр зыщагъэпсыгъэм ще-
тъэжъягъэу непэрэ мафэм нэс
тъогу псынкIэп ащ къыкIугъэр.
Зикъоджэ гупсэхэр къэзыгъы-
нэхи, чыплакIэм къэкошыжыл-
гъэ цыфхэр арых Адыгэкъалэ
тарихъ фэзышыгъэхэр. Ахэм
ыкIи къэлакIэм изэтгээпсыхъан
чанэу дэлэжъягъэхэм тхыльтыр
афэгъэхъыгъ. Иштынэ Сэфэр-
байрэ Владимир Цапкорэ 2009-
рэ ильэсым Мыеекъуапэ къы-
щыдагъэгъэ тхыльтэу «Гово-
рящие волны» зыфиорэм щыщ
материалхэр, архивнэ доку-
ментхэр, сурэттехыгъэхэр тхы-
льным щыгъэфедагъэх. Гъэзэтэу
«Адыгэ къэралыгъо универси-

докторэу, профессорэу Борис Трехбратовым итхыльэу «Мен-
титипет адыгов в исторической
динамике (конец XV — 60-е
годы XIX века)» зыфиорэр
къалэу Краснодар 2020-рэ ильэ-
сым къышыдагъэкIыгъ. Цы-
фыгъэ шэн-зекIокIэ нэшанэу
адыгэ лъэпкын хэлым уасэу
фашиырэм, унэгьо зэфыщты-
кIэхэм, гъэсэнгъэм, хъэкIэ
къегъэблэгъэнэм, шыу зеко-
кIоным апыль Ыофхэм ыкIи нэ-
мыкIхэм авторыр къатегущыIэ.
Къээзкхэмэрэ адыгэхэмрэ язэ-
фыщтыкIагъэр ыкIи Кавказыим
ис лъэпкъэм якултурэ шэн-нэ-
шанэхэм адыгэхэм еплтыкIеу
афырIяэр тхыльтым къышело.

тет» зыфиорем иредактор шъхъаэу Лыхэсэ Светланэрэ ащ илэпийгэхүүнэрэ тхыльым изэхэгэйзүүн дэлэжьагэх. Къалэм итарихъ зээыгтшашэ зышиноигжохэм зэклемэ тхыльыр

Іәубытыпі афәхъун альәкышт. Джыры зы къуаджэ итариҳъ фәзъехъытъе тхылъеу «Сикъоджэ мәкѣ къоджәшшоу Бжыхъекъояк!» зыфиорәр. Дәгүжъые шыкіем тетэу тхылъипі къыдагъекығ. А lof мысынкіем дәләжъағъәхәм ацәхэр къыхәд-гъәщүхәзә тхылъхәм такъите-гүшүшә ташоңыу.

Сурэт къыдигъэкъыг. Къуаджэм итарихъ, зэо лъэхъаным къоджедэсхэм къинэу альэгъугъэр, гъэхъагъэу ялэхэр, колхозым чанэу щылэжьагъэхэм авторыр къатегущыиэ. Сурэт ятэу Клэрмыт Рэмэзан ы угъюйгъе материалхэр, къоджедэсхэм ягукъэ-кыжъхэр, архивнэ материалхэр къызфитъэфедэхээ автогыр тийнчилэх болсон эх.

тхылтым дэлжэжьаг. Я 19-рэ лэшгэйум щыгэгээ Кавказ заом ильхан адигэхэм яшхъафитынгээ къэухуумэгъэнимкэ Мухаммэд Амин пээжэ анахь цэрыгоу щытыгъ. Чёркес хэгъэгум игъэпсын лягасэ фэшыгъэним пылтыгъ. Ау игухэль къыдэмыхуугэми, гъэхъагъэу Мухаммэд Амин илэхэм Къохыэпэ Кавказым исадыгэхэм ятарихъ лъэуж ин щыфишыгъ. Тарихъ шэныгъэхэмкэ докторэу, профессорэу Кыргъ Асхадэрэ тарихъ шэныгъэхэмкэ кандидатэу Жэнэлл Нурбайрэ тхылтэу «Военно-политическая деятельность Мухаммеда Амина на Северо-Западном Кавказе» (Майкоп, 2020) зыфиорэр къызэдыдаагъэкыгъ. Адыгэ лъэпкыым итарихъ зэзгяашээ зышлонгъохэм тхылтыр агъэфедэн альекъышт.

Лъэпкъ шэн-хабзэр зехъэгъэныр, къэгъэгъунэгъэныр сыйфэдэрэ цыиф лъэпкъи ишшэриль. Тарихъ шэнэгъэхэмкі докторэу, профессорэу Борис Трехбратовым итхылзэу «Менталитет адыгов в исторической динамике (конец XV — 60-е годы XIX века)» зыфиорэр къалэу Краснодар 2020-рэ ильэсүм къышыдагъэкыгъ. Цыифыгъэ шэн-зеклокі нэшанэу адыгэ лъэпкъым хэльым уасэу фашырэм, унэгъо зэфыщтыкіэхэм, гъэсэнгъэм, хъэкіэ къегъэблэгъэным, шыю зеклююным апиль юфхэм ыккі нэмыкхэм авторыр къатагущыэ. Къэзэкхэмэр адыгэхэмэр язэфыщтыкагъэр ыккі Кавказым ис лъэпкъхэм якултурэ шэн-нэшанхэм адыгэхэм епльыкіэу афырялэр тхылтым къышело.

Адыгэ Республикаем и Лъэпкъ тхыльеджаплэ тхыль ухъумэкло чыыплэ къодыу щымытэу, ло- фышшэхэм ащ якъыдэгъэкын илоф чанэу дэлажьэх. 2020-рэ илъесым ахэм типографие шыклем тетэу тхыльилл къы- даагъэкыг. А иоф мысынклем дэлэжъагъэхэм ацэхэр къыхэд- гъэшхээзэ тхыльхэм такъыте- гушылэ тишойгы.

Ильяс пчъагъэ хъульгэу ты-
рыгушхо «Памятные даты по
Республике Адыгея: библио-
графический указатель» ылоу
тхылъеджаплэм къыдегъэкы. 2020-рэ ильясым фэгъэхы-
гъэр Мыекъуапэ 2019-рэ ильяс-
ым къышыхаутыг.

Ильяс 20-м ехүүгээр тхылтын изэхэгтээүүцн дэлжэхэрээр Мыгу Сарэрэй редактор шъяхаа эзэуапцээкьо Аминэтрэй.

Тарихын, культурэм, общественнэ-политикэм, экономикэм, спортын альянсын төслийн анах уасэ зыфашырэх хувьтэй шагаагээу, гъэхьягэхэй Адыгэ Республиктэй илэхэм, зэлжашээрэй цыифхэй лъэуж ин къэзгъэнагэхэр мы тхылтын щигхэгтээунэфыкыгъэнхэр арын шпъэриль шъяхааэр. Культурэм илофышшэхэм, къэбар жъугъэм иамалэу тиэхэм, краеведхэм ыки нэмийкхэм тхылтыр 1990-1999-ын афэхьүүт. 2020-рэй ильясын фэгьеэхыгъэм къыдэхьэгээ статьяхэм ашыщхэр тиофишиэхэм агъэхъязырыгъэх. Ахэр: Муны Сар, Гъукэлти Фатим, Нина Плотнерчук, Юлия Сосковар.

1941 — 1945-рэ ильэсхэм щыгэгээ Хэгъэгу зошхом фэгье хыгьгээ Лъэпкь тхылъеджаплэм чиэлтыр маклэп. Теклоныгъэр къызыщыдахыгъэр ильэс 75-рэ зэрэхүүрэм ипэгъоклэу тхылъиту библиотекм къыдигъэкыгъ. «Адыгея в годы Великой Отечественной войны 1941 — 1945 гг: библиографический указатель» (Майкоп, 2019) зын

филорэм Хэгээгур къэухумэгтээнымкээ Адыгейим илахьышоу хильхягээр, лыихъужьеу илэхэр, чэнагаа ышыгээхэр къизынтыкырыэ тхылхэу, сборникхеу, статья зэмэлэхүжигхөхэу аужирээ ильяс 15-м къыклоц къытлэхкээхэм аашиг анахь дэгүхэр къышиттигээх. Тхылтыр зэхэзгээуцаагээхэр Ишшынэ Маретрэ Юлия Сосковамрэ, редакторхэр Болэт Маретрэ Пэнэшту Сэидэрэ. Тхылтым щиц едзыгьью «Огненные годы: песни композиторов Адыгеи» зыфиорэм дэлэхъагээр Гусэрыкъо Сусан.

Хэгээгүй зэошхом илъэхъан тхыльтым икъыдэгъэкын кыниньэ. Щыклагъеу ялэм нахь хэммыльэу типографиехэм икъу фэдизээр лэжээн альэкъыщигъэхэп. Арэу щытми, тхыльт кын-дэгъэкынным илоф кызызтеу-цуагъэп, зэрафэлтээкіеу земан кынним хэфагъэхэм гукынде-щээ-Іепылэгту афэхъузэ тхылтым гьогуонэ кын кыкыгүй.

«Строки мужества и любви: каталог книг, изданных в годы Великой Отечественной войны из фонда редких изданий Национальной библиотеки Республики Адыгея: проза, поэзия, драматургия» (Майкоп, 2019) зыфи орэр къыдагъækыгъ. Тхылтыр зэхэзыгъеуцагъэхэр Ольга Мельниковамрэ Дыдыкъ Зулимэрэ. Прозэм, поэзием, драматургием алъэнлыкъокъе тхылтьхэу Хэгъэгу зэошхом ильхъян къылагъækыгъагъэхэр

Лъэпкъ библиотекэм ч элъых.
Тхъыль гъотыгъуаехэр къэзыу-
хумэрэ секторым ифонд ч эль
тхъльтхэр каталогым къыдэхъа-
гъах.

Адыгэ автоном хэкур загье-
псыгъэр ильэси 100 зэрху-
щтым ыкли Лъэпкъ тхылъеджа-
плем ынажбыж ильэси 125-рэ
зэрхуугъэм фэгъехыгъэу
Адыгэ Республикаем культурэм-
кэе и Министерствэрэ Лъэпкъ
библиотекэмэрэ 2020-рэ ильэ-
сым чъэпьюгъум и 6-м къэлэ
паркым лъэпкъ тхылъым ишьо-
лырь фестивалэу «Книга — путь
к взаимопониманию и согласию
народов» зыфиорэр щырагъэ-
клоңыгъ. Лъэпкъхэм азыфагу
иль мамырныгъэр гъэптигээ-
ныр, лъэпкъ тхылъым зэгъэу-
шьомбгүүгъэнир ыкли лъыгъэ-
клоңтэгъэнир ары мурадэу зэхак-
хээм илагъэр. Аш фэш «Адыгэя
многонациональная: каталог
книжной выставки» зыфиорэр
къыдагъэкыгъ. Тхылъым изэ-
хэгъэуцон дэлэжьагъэр Тэшүу
Фатим, сурэтхэр зыехэр Мэрэ-
тыкъю Русслан

ТЫҚБО РУСТАН.
Мы аужыре тұхтыліппіңіз-
гүгүй көтштігъе хәм якынде-
тәкъынкің пашедәкъыж шъхба-
іэр зыхының Лъәпкъ тұхыл-
еджапің ипащәу Къынкъ Бәлл.

Лъэшэу тыщэгугъы Ioфэу тшлэрэм титхыльеджэхэм шугъэ хагьотэнэу, якъаклу зэпы- мунэу.

МЭРЭТЫКЬО Зарем. Лъэпкъ тхыльеджаплэм ило- фыш.

Къызхэкыгъэ Лъэпкъым фэшьыпкъ

Цыфыр ильэпкъ фэшьыпкъэу, кызщыхъугъэ чынальэм ибаигъэ ыгу щигъашо зыхуклэ, нэмикл къалэ куагъэми, ар щигъупшэштэп. Кызхэ-кыгъэ лъэпкъым дэхагъэу хэлтыр нэмиклхэм зэрагигъэлэгъущтим, ар зэригъэбэгъощтим пыльыщт. Непэ зигугъу къэсшы сштоигъор аш фэдэ цыфхэм ашыщ. Гурит еджаплэр кызеухым нэмикл къалэ куагъэ нахь мышлэми, кызэрхыхъугъэ Адыгейим ыцлэ дахэклэ аригэлүагъ.

1990-рэ ильэсүм Кошхэблэ районым ит къоджэ зэкүүжэу ХъякIэмзье Алый Адам къышыхъутг. Гурыт еджапIэр къызеухым, кIэлэ ныбжыхыкIэм апшъэрэ гъесэныгъэр зышызэригъэгъотыщым бэрэ егуушысагь, зыэдигъэзэн ылъектыщ къалэу зеригъэфагъэри маклэп. Ау Адам къалэу Ростов-на-Дону къаихыгъ ыкIи Къыблэ федеральнэ университетын июри-дическэ факультет чIехъагь.

Алый Адам дэгьоу зэрэджээрэм да��оу общественэ тоофшэнри чанэу дихынтыгъэ. Алэрэ курсым къышгээжьагъэу ильзэлкъэгьоу Ростов дэсхэм зали угъэклагь, нэlyасэ зафишыгь.

шын в.
2019-рэ илъэсым общест-
веннэ организацуе «Молодеж-
ная ассамблея «Единый Кав-
каз» зыфиорэр зэхашаагь. Аш
апэу хэхьбагъэхэм тигуущыгэй
ашышыгь.

— Нахыжъеу Ростов дэсчэм
Ioфthъээбэз эзфэшхъяфхэр зэ-
хашцтыхгъэх. Адыгэ лъэпкынм
имэфэкхэр мыш щыхагъэунэ-
фыкыыщтыгъэх, Адыгэ джэгү-
хэр, зэхахъэхэр ашыщтыгъэх.
Нэужым Кукэнэ Андзаур мы
льянкыном нах чанэу Ioф ди-
шлэу ригъэжьагь, — кытфе-
lyатэ Алый Адамэ. — Ильес
зэклэлтыклохэм аш зэхишэрэ
зэхахъэхэм сахэтыгъ.

Адыгэ къашъохэр, тильэпкъ икултурэ къызщылъэгъорэ къэгъэлъэгъонхэр Адам зыхэт ныб-

жыкىләхәм къашыщтыгъэх, зәхащәштыгъэх. Къызхәкыльгъэхә лъепкым икултурә зыше-джәхәрә университетым къы-щастьеъльәгъоным, студентхәм-рә кәләеъгаджәхәмрә нәуасә фашынхәм пыльыгъэх. Аш фә-дә зәхахъе горәм адигә къашьо къызыщашы нәуж купым хәтхәм къяклонлағъәх ыкыныгъәм и Мафә ехүлпәу зәхащәрә юфт-хәбзәм хәләжъенхәу къыра-гъәблегъағъәх. А мафәм къы-

Тусийн төслийн таарчилсан
щегэлжээхгүй общестьн организациеу къельэсүгъягъэмтигүүшилэгъ хэхьагъ. 2009-рэйльэсүм къышегэжээхгүй 2019-м нэс оперативнэ штабэу аш илэм пэшэнэгъэ дызэрихъагъ.

— Лъэныкъо зэфшъяафхэм организациер адэлажьэштгээ, — къытфелүатэ тигушынэгъу. — Ау анахь игъяклотыгъэу «Центр гармонизации межнациональных отношений в молодежной среде» зыфиорэм тыптылыгъ. Мы проектым къыдыхэлжытагъэу администрацием чыпілэ къытитыгъ. Ащ нэмыхкэу къалэм хэхъоныгъэхэр ышынхэм фэгъэхъыгъэ зэхахъэхэм тахэлажьэштгээ, социальне проектхэр щыненъэм щыпхырытщыгъэх. Джащ фэдэу сабый ибхэм Иэпынэгъу тафэхъуным фытегъэпсыхъэгъэ проектхери тиагъех.

Ашьэрэ еджаплэр кызынхым, тигүүшүйэгүү дээм күулыкъу щихынэу klyagъэ, ошлэ-дэмшишэ

Їоғхэм ағеғзәзәгъе частым хәфагъ. 2013-рә ильесым Къо-кыпілә Чыжъем къышыхъугъә оші-демышлә Іоғым идәгъе-зыжын хәләжъагъ. Псыр инәу къызәриүгъэм къыхэкілеу цыф-хәр гузәжъогу чыпілә ифәгъа-гъәх. Пшъэрлыәу къағатъеу-цуғъер чанәу зәрагъәцәкілагъэм фәш! Адам зыхэтыгъе купым хәтхәм щытхъу тхылъхәмрә медальхәмрә къаратыгъәх.

Сыд фэдэ лъэныкъо зы-
фигъэзагъеми, ар зэрифэ-
шъушашу ыгъэцкіеным ти-
гущынэгъу пыль. Дзэм къу-
лыкъу щихы зэхъум дэгъу-
дэдэу зыкъызэригъэлъэгъуа-
гъэм фэшл сержантцыэр къы-
ратыгъеу иунэ къыгъэзжыгъ.

— Сицыхыңызғээ зыщылтызы-
гъэкютешт чыпілем бэрэ сегү-
пшысагъ, — кытфелуатэ Адам.
— Сыкъызэрхұхъяғъе рес-
публикем Ioф щысшінену, сы-
щыпсөнену гухэль силағъ, ау-
сэнхъятыр зыщыззегъетбоян-
ғъе къалем згъэзжынену тей-
бытап э дынга сицилә.

Ростов къызегъэзэжкым, об-
щественнэ организациеу зыхэ-
тыгъэм илоххэр лъинъэкотэнэу
А. Алыйим пидзэжыгь. Ащ ты-
зэрэцгигъозагъэмкіэ, проек-
тэу агъехъазырыхэрэм лъэнъыс-
зэфэшхъафхэр къызэлъаубы-
тих. Ау джырэ уахтэ анахъэу
лоф зыдашлэрэр кіләцыкүхэм
япсихикэ къегуаходэрэр гъеунэ-
фыгъэнхэр ыкли ахэр щыгъэ-

зыегъэнхэр ары. Мыщ фэдэү агъэунэфыхэрээр Интернетым рагъектыжынхэм пылтых. Кыыхэгъэшыгъэн фае ар зэрифэшьушаашэу агъэцэклэн зэральтэ-кыирэр.

Ыңпекэ зигугуу къэтшыгъэ общественнэ организациер ныбжыккэхэм социальнэ проектхэр къаугупшысынхэм ыкли щылэнгыгъэм щыпхыращынхэм-къа. Іспицэлүү азгуу.

— Граждан юфхэм япхыгъеу фирмэм юф ешлэ, — нахь игъекотыгъеу къытфеуатэ Алый Адамэ. — Цыфхэм банкротеу зыкъастьэльэгъоныр, унэгъо кэенным епхыгъэ юфыгъохэр зэхэфыгъэнхэр ары анахьэу тыздэлжъяар.

Тильэпкъэгүхэм ашыц І-
пылэгтү щыкіеу е Іофтхъэбзэ
гъенэфагъэ зэхищэн гухэлт илэу
кьеуалтэмэ, Адам игуалэу иштуя-
гъэ регъэкты. Сыдигъуи цыиф-
хэмкіе нэгуихыгъеу щыт, адыгэ
льэпкъым ыцэ дахэктэ Ростов
шигъеүгь.

Спортымрэ щыгынгъэмрэ

**Мыекъуапэ
испорт еджап
ПЭу Влади-
мир Макси-
мовым ёцэ
зыхырэр
къалэм иччэ-
гу ит. Баскет-
бол щешшэх,
гимнастикэм
зыщыфа-
гъасэ.**

Мыекъуапэ щезыгъэжьагъэр зэлъашэ

Владимир Максимовыр Киргизием къышыхъуль. Сабый цыклоу яунагъо Мыекъуапэ къэкощыжыгъагъ. Илэгъу къэлэццыкъухэм ахэтэу баскетбол, футбол ешэштигъ, фешхъаф спорт лъэпкъэм апылтыгъ.

— **Лъэхъэнэ гъэшэгъон тызыхэтэгъэр**, — къеотэжы Владимир Максимовым. — Тыкъэлэдэжаклоу ГТО-м ишапхъэхэр игъэкъуягъенхэм афэгъэхьгъ спорт зэнэкъокъухэм тахэлажьэштигъ. Зэхэдэд тиагъэп. Атлетикэ псынкъэмкэ зэнэкъокъур тымыухыгъэу атлетикэ онтэгъум итренер къытаджэу, щылычым тебэнэу бэрэ къыхэхъыгъ. Адыгейим ёцэлэхэнэ зэнэкъокъум тызэрхэлажьэрэм тигъэгушоштыгъ, тызыщапуугъэр дгээльяпэштигъ.

Спартакиадэхэм, нэмийк зэлүкъэхүх В. Максимовыр цэрыйо ашьхъугъагъ. СССР хэгээгүшом ишьолтырхэм ашькъорэ зэнэкъокъухэм илэпэлэснэгъе къашигъэлъягъозэ, щытхуу тхылхээр къыфагъэшьуашэштигъ.

— **Стадион, спорт Унэшхозэтэгъэспыхъагъэхэр япчагъэхкэ бэ хууьштыгъэхэп**, — тизэдэгүшүйэгъу лъэгъэкъуатэ Владимир Максимовым. — Аш пае къэтэмыгъанэу физкультурэм, спортым тишигъикъэу зафэдьасштигъ. Адыгэхэр, урысхэр, къэндзалхэр, фешхъаф лъэпкъэр спортым зэфишштигъэх, ныбджэгъу зэфишштигъэх.

Баскетболыр гандболкъэ хэхъожьыгъ

Адыгейим, Краснодар краим ябаскетбол командахэм В. Максимовыр ашешээз, сэнаушыгъэу хэлтээр спортым хэшхыкъ физиолох эхийгъ. Адыгейим а лъэхъаным хэгъэгүм изэнэхъокъу хэлэжъэн зылъэкишт гандбол хульфыгъэ команда илагъэп. Гүнэгъу краим иклубэу «Университетыр» дэгъоу ешэштигъ. Баскетболыр хэхъожьыгъ

гандболыр зыхахьэм, В. Максимовыр дунэе спортым цэрыйо щыхъугъ.

«Университетыр» үүж Москва икомандэу МАИ-м В. Максимовыр рагъэблэгъагъ. Зэлъашшэе гандбол клубын хэтэу гьогогуи з СССР-м ичемпион хуугъэ, хэгъэгүм и Кубок 1977-рэ ильэсийн командэм къыдихыгъ. СССР-м илэпкъхэм я Спартакиадэу 1975-рэ ильэсийн щылагъэр В. Максимовыр шүкъэ ытуу къэлхъижы.

— **Спартакиадэр спорт зэнэкъокъуу закъоу щытгъэп**, — къеотэжы Владимир Максимовыр. — Лъэпкъ зэфэшхъафхэр щызэлукъэштигъэх, язэфыщытыкъэхэр щылэнгъэм щыптиштигъэх. Спартакиадэр дунэе зэнэкъокъухэм, Олимпиадэ джэгунхэм афагъадэштигъ.

Ныбджэгъу зэлүкъэхъэр

— **Москва икомандэу МАИ-м изэлүкъэхъум тяплызы**, Максимовыр Иэгү тифитеоштыгъ. Зэнэкъокъур къызэраухыгъэм лынтигээ Владимир Максимовыр гущиэгъу къытфэхъу-штигъ. Урыс, адыгэ къалхэхэй Мыекъуапэ дэсхэм ацэлхэхэр къыриохээз, сэлам ятхыжынэу къытэлэштигъ, — къеотэжы Шыбжыы Хъамедэ.

Адыгейим щыпсэурэ Абрэдж Юрэ Краснодар икомандэ хэтэу гандбол зэршэштигъэр спортым пыльхэм къашхъэжы. В. Максимовыр Ю. Абрэдхымрэ спортышхом зэрэзэфишагъэхэр къызэфалотэжызэ, сэри сядэунэу синасып къыхыгъагъ. Краснодар щыкъогъэ зэлүкъэгъур сышгъупшэрэп.

— **Адыгейим спортсмен цэри-иуабэ щапуугъ**. Владимир Невзоровыр 1967-рэ ильэсийн Олимпиадэ джэгунхэм дзюдомкэ дышшээр къашихыгъ. А ильэсийн СССР-м ихэшыпкыгъэ гандбол команда Олимпи-

адэм апэрэ чыпилэр къыщыдихыгъагъ, — къеотэжы В. Максимовыр. — Аш фэдэ хуугъэшлагъэмкэ гушуагъо зэдэбощырэр пышгъупшэрэп.

Пчагъэхэм къауатэ

Владимир Максимовыр СССР-м гандболыркэ ихэшыпкыгъэ командэ хэтэу ешэгъуи 172-мэ ахэлжэгъагъ. Къэлапчээм Иэгугаор гьогогу 690-рэ дидзагъ — ар хэгъэгүм ирекорд.

В. Максимовыр Урысынхэм ихэшыпкыгъэ командэ итренер шхъялэу ильэсийбэрэ щытгъ. Тиешлаклохэм дунаим, Европэм ядышшэ медальхэр къыдахыгъэх.

Москва хэхүм игандбол команда «Чеховские медведи» зыфилорэм ильэс пчагъэ хуугъэу итренер шхъял.

Щытхууцэхэр

Владимир Максимовыр 1973-рэ ильэсийн СССР-м спортымкэ изаслуженэ мастер хуугъэ. 1989-рэ ильэсийн «СССР-м изаслуженэ тренер» зыфилорэ щытхууцээр къыфаусыгъ. «Урысынхем физическэ культуремкэ изаслуженэ йофыш» зыфилорэр 1993-рэ ильэсийн къыфаусыгъ.

Лэжээкло Быракъ Плъжжым иорден 1976-рэ ильэсийн къыфагъэшьошагъ. Орденэу «За заслуги перед Отечеством IV, III степени» къыфагъэшьошагъэх.

Лъэпкъхэм язэлхынгъэхэр гъэлтигээнхэм ээрэхэлажьэрэр, гуутынгъэ ин хэльэу юф зэришээрэр къэралыгъо къулыкъуу-шэхэм сидигъуи къыхагъэшх.

2019-рэ ильэсийн «Москва хэхүм ицыф гъэшшуагъ» зыфилорэ щытхууцээр В. Максимовыр къызэрэфаусыгъэм спортым пыльхэрэгъэгушуагъэх.

Еджапэ ёцэ ехы

— Адыгэ къэралыгъо къэлэгъэдэжэ институтым тыщеджээ,

Олимпиадэ джэгунхэм дышшэр къащиызыхыгъэ Владимир Максимовыр Мыекъуапэ къызыкъокъэ къытлукъэштигъ, къытхэтэу баскетбол тешшэштигъ, шыкъэшлүхэм тафильасэштигъ, — къеотэжы спортым иветеранэ Александр Тришиным.

— **Владимир Максимовым ёцэ тиспорт еджапэ ехы**, — тизэдэгүшүйэгъу лъэгъэкъуатэ Мыекъопэ баскетбол команда «Динамо-МГТУ-м» итренер шхъялэу, Адыгэ Республиком изаслуженэ тренерэу Андрей Синельниковым. — **Тиспорт еджапэ щыригъяжы**, дунаим щызэлъашлагъ.

— Тыгъужь Эдуард спорт еджапэ ипащэу зыщытгъээ ильэсхэм спорт псууялэм зиушомбъугъ, — къеуатэ СССР-м спортымкэ имастэрэу Сергей Золотцевым. — **Баскетбол ешээ зышлонгъохэм**, спортым яшыпкъэу пыльхэм Владимир Максимовыр щысэ тырахы.

Зыщыпсэүшти- гъэр

Мыекъуапэ иурам шхъялэу Краснооктябрьскэм тет унэу N 18-м Максимовхэм яунагъо щыпсэүштигъ. Хъаклэшэу «Мыекъуапэм» пэчынатэу щыт. Владимир янэ медицинэм иофоншлагъ.

Фэгушуагъэх

Владимир Максимовыр ынныжье бэмышшэу ильэс 75-рэ хуугъэ. Адыгэ Республиком щыщхэр, ныбджэгъуэр спортым щыцэрийом, иураго афэгушуагъэх.

— **Мыекъуапэ сыщыпсэу зэхъум, адыгабзэр нахыншоу къызгүрүүштигъ**, — игукъээ къыжхэм тащегъэуазэ Владимир Максимовыр. — «Адыгэ хэкур орэпсэу!» — нахыншоу төштүгъэ. Адыгейир республикэ хуугъэ, игъэхъагъэхэм ахигъэхъонэу сиғэлъало.

ЕМТЫИЛЬ Нурбий.

**Зэхэзыщагъэр
ыкы къыдэзы-
гъэкъыр:**
Адыгэ Республиком лъяпкъ Иофхэмкэ, Икъыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильэпкъэ-
гъухэм адырээ зэхы-
нгъэхэмкэ ыкы
къэбар жууѓем
иамалхэмкэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдэ-
шигъэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къаихырэр А4-къэ
заджэхэрэх тхъапхэу
зипчагъэмкэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтыр
12-м нахь цыкъунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэх
тхъагъэхэр редакцием
зэхгъэлжээх.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысын Федерацаем
хэутын Иофхэмкэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкэ ыкы зэлъы-
гъэсэлжээ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэлоры-
шлам, зэраушыхъятыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Зэкъэмкэ
пчагъэх**
4322
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2146

Хэутынхэм узьчи-
кээтхэнэу щыт уахътэр
Сыхьатыр
18.00
Зыщыхаутырэр
уахътэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхъялэу
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялэу
игуадзэр
Мэшлээкъо
С. А.

Пшъэдэгъыж
зыхырэр секретарыр
Тхъаркъохъ
А. Н.